

क. 76, 17. वरत्रा 128, 9. बन्ध HIT. 21, 20. RĀGA-TAR. 4, 573. कवच R. 3, 30, 17. श्रायुध MBh. 3, 1972. °धन्विन् 1348. R. 5, 72, 13. शस्त्र BHAG. 15, 3. मुष्टि MBh. 4, 1976. निगृहीतः कंधरायां शिप्रुना दृढमुष्टिना HARIV. 1138. अक्षे ऽस्या दृढ्यं देव्या दृढं यत्र विदीर्यते MBh. 14, 2363. नव und दृढ neu und fest, ganz im Gegens. zu भिन्न 13, 7453. संक्रमः सुमहादृढः R. 5, 72, 15. fest, nicht wankend, Widerstand leistend, von Personen: प्रह्वारुह गृहं दृढे भूवा जनार्दन HARIV. 7329. °मानिन् 8433. निसर्गः स हि धीराणां यदापद्यधिकं दृढाः KATHĀS. 20, 31. एतत्स्त्वन्पाठेन योगी योगदृढो भवेत् Verz. d. Oxf. H. 89, b, 4. स्मरण festes im - Gedächtniss-Behalten Schol. zu VS. PRĀT. in Ind. St. 4, 280. दृढतरप्रमाण ein überaus sicherer Beweis Z. d. d. m. G. 7, 310, N. 2. fest, feststehend, keinen Schwankungen unterworfen: समय HARIV. 1378. तस्या दृढतरं वचः MBh. 3, 2646. °प्रतिज्ञ ङक. 23, 12, v. l. für स्थिर°. तर्क R. 5, 71, 12. °प्रत्यय BHART. 3, 14. °मति BHAG. 18, 64. BHĀG. P. 6, 12, 21. निश्चय MĀKĀH. 177, 12. सौहृद् PAKĀT. 239, 13. HIT. 1, 166. °व्रत M. 11, 81. SUND. 1, 10. BHAG. 7, 28. MBh. 3, 2248. 12, 7595. R. 1, 1, 2. 6, 9, 2. SĀH. D. 66. भक्ति R. 2, 1, 18. RAGH. 12, 19. BHĀG. P. 3, 23, 22. KĀM. NĪTIS. 4, 30. °भक्तिता 7. heftig, bedeutend: °प्रहार (zur Erkl. von तीव्राघात) Schol. zu ङक. 32. °क्रोध MBh. 3, 1972. °मन्यु RAGH. 11, 46. दृढनुताय KUMĀRAS. 3, 8. °विक्रम MBh. 4, 7636. °वादपराक्रम 12, 201. दृढतर (स्वर) intensiver im Gegens. zu मृदुतर TAITT. PRĀT. 2, 8 in Ind. St. 4, 139. — compar. दृढीयंस्. superl. दृढिष्ठ PAT. zu P. 6, 4, 161. VOP. 7, 59. युवा आशिष्ठे दृढिष्ठे (v. l. दृ° Ind. St. 2, 222, N. 3) बलिष्ठः überaus fest, ausdauernd TAITT. UP. 2, 8. Häufig दृढतर (s. oben). — दृढम् adv. fest: अमुं बध्नामि ते दृढम् AV. 5, 30, 1. R. 5, 72, 7. PRAB. 34, 2. परिष्वस्य 12, 3. अयं क्यानीनाति मामकान्दृढम् mit unverwandtem Auge MBh. 4, 314. sehr, gehörig, in hohem Grade AK. 1, 1, 4, 62. H. 1303. H. an. MED. तन्मां दृढमपीडयत् ARĀ. 8, 1. आसनः MBh. 4, 792. प्रुच्युयचारः 3, 2928. दयितः 4, 243. प्रतिपूयित् 13, 2088. BHAG. 6, 34. R. 3, 49, 31. 5, 7, 71. BHĀG. P. 1, 10, 33. SĀH. D. 16, 7. दृढं (v. l. वाढं) ज्ञाने ich weiss es recht gut MĀLAV. 11, 18. दृढतरम् recht fest: अपिधाय द्वारम् PRAB. 72, 13. — दृढ mit गूढ verwechselt: °अत्रु R. 5, 32, 10. °गुल्फशिरास्थिक 11. — caus. 1) act. festmachen, feststellen: उलूखलं दृढयित्वा GOBH. 3, 7, 4. 4, 2, 7. KAUC. 43, 136. — 2) med. a) festhalten: दादृकाणो वज्रमिन्द्रो गभस्तयोः RV. 4, 130, 4. सोमं भरद्वाद्दृकाणो देवावान्दिवो अमुम्बाहुतरादा-दायं 4, 26, 6. — 2) fest werden, fest sein: यद्दत्ता अर्ददृक्तं पूर्वं आदिद्वा-वापृथिवी अंप्रथेताम् RV. 10, 82, 1. दादृकाणं चिद्विभिडुर्वि पर्वतम् 1, 88, 10. — partic. दृढितं (vom Schol. zu P. 7, 2, 20 zum simpl. gezogen, eben so दृढितं befestigt, n. Befestigung: इन्द्रेण राचना दिवो दृढकानि दृढितानि च । स्थिराणि न पराणुदे RV. 8, 14, 9. पुरः 1, 51, 11. 7, 99, 5. वि पर्वतस्य दृढितान्यैरुत् 2, 18, 8. 17, 1. वि स्यो विश्वा दृढितान्यैषामिन्द्रः पुरः सकृसा सप्त र्दः 7, 18, 13. — Vgl. ДРЪЖАТИ, welches MIKLOSICH (Die Wurzeln des Altsl. 24) mit ध्रु (ध्र) zusammenstellt. — उद् fest aufrichten: तेजसा दिश उद्दृक् VS. 17, 72. — अन्तूद् hinhalten, hinziehen(?): आचभ्यादानुद्दृक्युः ङा. Br. 11, 7, 6. दल् (= 1. द्र), दलति bersten, aufspringen DhĀTUP. 13, 41. अदालीत् VOP. 8, 71. दलति दत्तवल्कानि यदा शर्करया सह SUCR. 1, 303, 8. दलद्मि DhĀRTAS. 66, 15. ददाल भूः BHART. 14, 20, 99. अदालिषुः शिला देके 13,

38. दलति शतधा यत्र दृढयम् AMAR. 38. DhĀRTAS. 95, 12. ङि. 9, 15. दल-ति न सा दृदि विरुभरेण Git. 7, 35. aufspringen (von einer Blume): दलदरविन्द Verz. d. Oxf. H. 130, b, 16. — caus. दलयति und दालयति bersten —, aufspringen machen DhĀTUP. 19, 57. 33, 78. अयद्धि कमला-ग्रं भङ्गेण दलयते Schol. zu Git. 1, 8. मुष्टिनादालयतस्य मूर्धानम् BHART. 17, 78. दलयत्यष्टौ कुलम्भामृतः MURĀRI im ÇKDR. तस्य मुत्राभिघातादा-लयते भिद्यते निस्तुद्यत इव च वस्तिः SUCR. 1, 262, 9. दलयते परिपुष्यते श्रेष्ठो मारुतकोपतः 302, 14. दत्ताः 304, 19. — दलित partic. vom simpl. und caus. mit श्रेणि u. s. w. componirt gaṇa कृतादि zu P. 2, 1, 59. 1) geborsten, gespalten, aufgerissen, auseinandergerissen: तस्मिन्विर्दे र-धवाजिनगैस्तदाभिघतिर्दलिते भूतले MBh. 8, 4633. समरविजयी हेतिदलितः BHART. 2, 36. शर° PRAB. 87, 13. दलितकिरण्यकशिपुतनु Git. 1, 8. च-ञ्चलकुण्डलदलितकोपला 7, 16. दलितमणयः श्रेणयः कङ्कणानाम् PRAB. 104, 3. VARĀH. BRH. S. 81 (80, a), 16. दलितान्ननमेघपुञ्ज KRAMADĪPIKĀ im ÇKDR. — 2) aufgesprungen, aufgeblüht H. 1128. — 3) halbt SĪRJAS. 4, 12. — 4) eingetheilt, in Grade getheilt SĪRJAS. 13, 5. 6. — 5) auseinan-dergeworfen, vertheilt, zerstreut, weggeschafft, vernichtet: रत्नदीपमाला-मूलपटलैर्दलितान्धकारे KĀURAP. 18. रतेजः (wohl र तेजः) सवितुर्यच्च द-लितं पद्मपाधुना । रंदलेति च ते नाम द्वारपते भविष्यति ॥ SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 74, a, 25. दलितस्थानुवल्मीकपाषाणं समभूतलम् (मृ-गारण्यम्) KĀM. NĪTIS. 14, 32. त्रैलोक्यं सकृत्प्रकाशदलितम् PRAB. 116, 6 (Schol. 1: दलित = विनाशित, Schol. 2: = उच्छ्वलीकृत). — 6) eröffnet, vor Augen gelegt, zur Erscheinung gebracht: दलितकुचनखाङ्कमङ्कपाली रचय PRAB. 40, 10 (Sch.: दलित = प्रकटित). — अथ bersten, aufspringen: मांसमाप्याय्यते लङ्कावदलति SUCR. 2, 166, 6. — उद् caus. aufspringen machen, spalten: तालुदेशमयोद्दाल्य ब्राह्म-णास्य महात्मनः । ज्योतिर्वीर्या सुमरुती जगाम त्रिदिवं तदा ॥ MBh. 12, 7349. — Vgl. उद्दाल fgg. — निम् s. निर्दलन. — वि 1) auseinanderbersten, — springen: लदिषुभिर्व्यदलिष्यदसाव-पि (वज्रः) NAIŠH. 4, 88. कायः कठिनदृषदत्तविदलितः zerschmettert BHART. 2, 77. विदलित aufgesprungen, aufgeblüht Git. 1, 35. SĀH. D. 79, 8. — 2) aufreißen, zerreißen: विदलति स्म कुदालिः स्थलानि समततः R. GOBR. 2, 87, 10. व्यदलीत् Schol. zu Git. 1, 8. pass.: विदलिष्यमाणविपत्त DAÇAK. 17, 11. — Vgl. विदल. — सम् durchbohren: कामवापोन संदलितः DhĀRTAS. 73, 12. दल (von दल्) 1) m. n. TRIK. 3, 5, 11. a) n. ein abgerissener Theil, Stück. = खाण्ड MED. 1. 26. ताड्याः स्यू रज्ज्वा वेणुदलेन वा mit einem Bambus-stöckchen M. 8, 299. कुक्कुटाण्डदलानि Eierschalen SUCR. 2, 357, 4. एला-दल 239, 11. अथ° 311, 10. Am Ende eines adj. comp. f. आ ङि. 4, 44. द्विदल adj. entzweigebrochen HARIV. 13522. 13533. 13599. Vgl. चर्म°. — b) Theil so v. a. Grad VARĀH. BRH. 18, 4. — c) n. Hälfte TRIK. 3, 3, 396. H. 1434. an. 2, 493. MED. मसूरदलमात्रमुख SUCR. 1, 25, 2. कोलास्थि-दल° 6. VARĀH. BRH. S. 32, 15. 58, 27. 82 (80, b), 10. SĪRJAS. 2, 60. 62. 3, 10. 4, 15. 5, 16. 17. अर्द्धदल, द्युदल Mittag 3, 22. 26. — d) n. Scheide TRIK. H. an. MED. — e) n. Blatt (was auseinandergeht, sich entfaltet) AK. 2, 4, 4, 14. 3, 4, 28, 238. TRIK. H. 1123. H. an. MED. नीलोत्पलदलण्याम् MBh.